

מעדני אשר

גליון תנ"ב (שנה י')
פרשת כי תשא-פרה
תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע טיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
 לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

**האם בשבת יותר קל לחדש חדושי תורה ויש יותר חיוב על זה?
 בפרשתן ל"א ט"ז וביום השביעי שבת וינפש.**

הנה איתא בגמ' ביצה ט"ז ע"מ א' אמר רבי שמעון בן לקיש נשמה יתירה נתן הקדוש ברוך הוא באדם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו, שנאמר שבת וינפש "וי אבדה נפש".

יש להקשות: למה אנו אומרים זה בתחילת השבת שבת וינפש, די לזה בשעתה במוצאי שבת, כך מקשה הבעש"ט בפרשתו, וכן בשפת אמת בפרשתו.

ומתירים: כדי להוסיף לנו אהבה ושמחה משבת קודש, בזכרנו כי אחרי כן תפסוק הנשמה היתירה הגדולה של שבת, וכן שעל ידי שידועין זה בשבת כי בחול ניטל זה, משמרין יותר יום שבת, שלא לילך בטל בעת מצוא הנשמה יתירה המסייעת לעבודתו יתברך שמו, כך מביא בספר זכרון זאת בהשמטות לפרשת תשא, ובדברי אמת פרשת מטות, ובבעש"ט פרשת כי תשא, וכן בשפת אמת בפרשתו.

**ובענין נשמה יתירה נחלקו בזה הראשונים מהו מהותה:
 רש"י ביצה ט"ז עמוד א' כתב:** וז"ל נשמה יתירה, רוחב לב למנוחה ולשמחה, ולהיות פתוח לרוחה, ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו.

ובשיטה מקובצת ביצה ט"ז עמוד א' כתב: וז"ל חל עליו שפע אלהי ושכל יותר לעסוק בתורה ולעיין במעשה ה'.

הנה בשערי תשובה סימן ר"צ סק"א, וכן במשנה ברורה שם כתב בשם השל"ה שחייב אדם לחדש חידושי תורה בשבת, כמ"ש בזוהר דבמוצאי שבת בחזרת נשמה יתירה למקומה, שואל אותה הקדוש ברוך הוא מה חידוש אמרת בתורה.

ובמחזיק ברכה בשם דעת חכמה בשם האר"י כתב שאם מחדש בתורה, מעטרין לאביו באותו עולם לכן נסמך כיבוד למצות שבת, ומי שאינו בר הכי לחדש ולמוד דברים שלא למד עד הנה.

**האם ילדים קטנים מותר להם לקרוא לאור הנר בשבת
 כיון שאוהבים שנכבה הנר באמצע הלימוד?
 בפרשתן ל"א ט"ז ושמו בני ישראל את השבת לעשות את השבת.**

ובאור החיים בפרשתן כתב: דלכן כתב לשון שמירה, שישתדל לשמור לבל יבא לידו דבר שווג שיתחלל בו שבת על דרך אומרים שבת י"א ע"מ א' לא יקרא לאור הנר וכל הסייגים והשמירות לבל יתחלל שבת אפילו במציאות שהוא פטור עליהם.

איתא במשנה שבת י"א ע"מ א' אין קורין לאור הנר בשבת שמא יטה.

ובגמ' שבת י"ג ע"מ א' מקשה מהא דאיתא בברייתא רבן שמעון בן גמליאל אומר התינוקות של בית רבן היו מסדרין פרשיות וקורין לאור הנר, ומתוך הגמ' ב' תרוצים אי בעית אימא ראשי פרשיותיו, ואי בעית אימא שאני תינוקות, הואיל ואימת רבן עליהן לא אתי לאצלוין.

ובירושלמי תירץ: אילין בעיי דיטפי בוצינא, ואילין לא בעיי דיטפי בוצינא.

וברב ניסים גאון מודפס בתוך הגמ' בצד שבת י"ג ע"מ א' כתב וז"ל ובתלמוד ארץ ישראל פירקו פרוק אחר חביב רציתי לכתבו בכאן וכך אמרו אילין בעו דיטפי בוצינא ואילין לא בעי דיטפי בוצינא, ופירוש דבריהם כי התינוקות יתרחקו מן הקריאה ויאהבו שיכבה הנר ואנו בטוחים בהן כי הם לא יטו את הנר ולפיכך הותר להם לקרות לאור הנר דליכא למיחש שמא יטו, אבל החזן לא יקרא דחישנין שמא יטה לפי שלא ירצה שיכבה הנר לפיכך אין מבטלין התינוקות מן הקריאה.

מעדני אשר: בגוף קושיית הגמ' נתקשיתי טובא, לשיטת הרשב"א יבמות קי"ד דאיסור דרבנן מותר לספות בידים לקטן, אי"כ מה הקושיא מדוע לתינוקות מותר לקרוא לאור הנר, הרי זה רק איסור דרבנן, ולקטן מותר לכתחילה, ושמחתי כמוצא שלל רב דשוב מצאתי במלא הרועים שבת י"ג ע"מ א' מקשה קושיא הנ"ל, ומנחתו בצ"ע.

גליון זה נודב ע"י אחי הגאון הגדול
רבי יצחק שמואל שוורץ שליט"א
 בני ברק
 רב ביהמ"ד חיסדא וראש כולל עמק התורה
 לרגל שמחת הולדת בנו נ"י במז"ט
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
 ירוה נחת מכל יוצאי חלציו
 ויעליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרה"ג יחזקאל לנדא שליט"א ירושלים
לרגל יומא דהלולא רבה של הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע
 בעל הנועם אלימלך
 החל בכ"א אדר ת.נ.צ.ב.ה.
 יהא רעוא שבזכותו של בעל ההילולא יתברך בכל מילי דמיטב

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרב החסיד יצחק ולדמאן שליט"א
 ירושלים
 לעילוי נשמת אביו
 הרב שמעון בן הרב משה אריה ז"ל
 נלב"ע כ"ב אדר ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרה"ג אביגדור פרנס שליט"א ירושלים
 מח"ס הנפלא לב טהור
לרגל יומא דהלולא רבה של הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע
 בעל הנועם אלימלך
 החל בכ"א אדר ת.נ.צ.ב.ה.
 יהא רעוא שבזכותו של בעל ההילולא יתברך בכל מילי דמיטב

האם בשבת יש ענין לישון יותר מימות החול

כדי לקיים מצות עונג שבת?

איתא בירושלמי על הפסוק "וקראת לשבת עונג" במה מענגו מר אמר בשינה ומר אמר בתלמוד תורה ולא פליגי כאן בתלמיד, כאן בבעל הבית.

נחלקו הראשונים למי השינה תענוג בשבת:

שיטה הראשונה: תלמיד השונה כל ימי השבוע, לו השינה עונג בשבת, בעל הבית שאינו פנוי כל ימי השבוע ללמוד, ובשבת הוא פנוי ותאב ללמוד ומתענג, לו הלימוד תענוג בשבת, כך תירץ הרא"ם ז"ל מובא בשיטה מקובצת נדרים ל"ז ע"ב.

וכן כתב המאירי שבת קיי"ח ע"מ ב' שהתלמיד ששונה כל ימי השבוע מקיים בשבת עונג שינה שלא יהא שכלו לואה יותר מדאי, אבל בעל הבית שמתעסק כל ימות החול בעסקיו ראוי לו להתעסק מעט בשבת בתלמוד תורה דרך עונג, והוא שראיתי שם בירושלמי לא ניתנו ימים טובים ושבתות אלא לעסוק בהם בדברי תורה על ידי שהוא טריח בחול ואין לו פנאי, ניתנו לו ימים טובים ושבתות לעסוק בהם בדברי תורה.

שיטה השנייה: שבת קיי"ח ע"ב שהתלמיד שיש לה תענוג מלימוד מענגו בתלמוד תורה, ובעל הבית בשינה.

ובמשנה ברורה סימן שמי"א ס"ק ב' כתב דאם נדר שלא לישן בשבת מתירין לו את הנדר, דזהו ג"כ מתענוגי שבת הוא אם רגיל בכך.

ובבבבי יששכר מאמרי השבתות מאמר י' כבוד ועונג שבת **כתב טעם נפלא**

מדוע שינה בשבת תענוג: וז"ל אמרו חכמי הקבלה שלי"ה מס' שבת נר מצוה נ"ג **שינה בשבת תענוג ראשי** תיבות שבי"ת וכתבו לישן בשבת גם ביום פני"ח שער השבת פכ"א ונ"ל לבאר איזה טעם הנראה לעני"ד, דהנה כתבו תלמידי הרב הקדוש מהר"פ מקארץ בשם רבם הרב הקדוש הנ"ל זצוק"ל שבכל הנבראים יש שינה ואפילו מים ושינים ואם לא יישנו יתקלקלו רק שהמים יש להם חיות מעט ושינים מעט, הכל היינו כל הנבראים כפי חיותו שניתנו, והאדם שיש לו חיות מרובה על כל הנבראים הוא ישן ביותר כדי שיתחדש יותר, ועכ"פ יצא לך מכלל דברי הרב הקדוש הנ"ל כל מה שיש בהנברא יותר חיות יצטרך יותר לשינה, ולפני"ז תבין, בימי החול אין לאדם חיות רק מנשמה אחת על כן די לו בשינת הלילה, משא"כ בשבת יש לו חיות מן שתי נשמות על כן צריך לישן בלילה וביום.

מדוע הדליק רב הונא נרות שבת

הרי המצוה על האשה להדליק נרות שבת?

הנה איתא בגמ' שבת קיי"ט ע"מ א' רב הונא מדליק שרגא.

יש להקשות: מדוע הדליק רב הונא נרות שבת הרי המצוה על האשה, כך הקשה המהרש"ל שם בהגהות חכמת שלמה, וכן במהרש"א שם, וכן בהגהות יעב"ץ שם.

איכא כמה תרוצים:

- א. היו שם הרבה נרות והיתה אשתו מדלקת אחרת, כך תירץ בתוס' ארוכים מובא בהגהות חכמת שלמה שם
- ב. יכול להיות שהוא הדליק תחלה כדי שאשתו תהיה מדלקת נר של מצוה, כך תירץ המהרש"ל
- ג. רב הונא דהוא מרא דשמעתין שבת כ"ג ע"מ ב' דאמר הרגיל בנר וכו' דמשמע דהאיש נמי חייב בנר וכמ"ש התוס' דהוה רגילי בנר הבעל והאשה, כך תירץ המהרש"א שם.
- ד. בימים שהיה שרוי בלא אשה, או בשעה שיוולדת וחולה או שאר מקרים שהיה מעכבים את אשתו מלקיים ההדלקה, כך תירץ בהגהות יעב"ץ שבת קיי"ט.

רשות הרבים שעוברים שם ס' ריבוא גוים

האם מקרי רשות הרבים?

קימ"ל אורח חיים סימן שמי"ה סעיף ז' איזהו רשות הרבים לשבת, לחד שיטה כל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים.

יש לחקור מקום שיש שם ס' ריבוא שבוקעין, אבל אינם יהודים רק גוים האם נקרא רשות הרבים או דילמא כיון דלפינן מהמשכן בעינן שיהא ממש דומיא דהתם היינו ס' ריבוא יהודים בוקעים שם.

הנה באשל אברהם להגאון הק' מבוסשאטש, אור"ח ס' שמי"ה בסוף הסימן כתב יש לומר להסוברים דבעינן ששים רבוא בוקעים בכל יום, בני ישראל דוקא ששים רבוא בוקעים בכל יום, ולא ראיתי רמז לזה, וצ"ע, אך ברור בזה דליתא, כמשמעות לשון השי"ס דרכים המפולשים וששים רבוא בוקעים בכל יום, גם דאומות העולם נראה דלכ"ע הוי רשות הרבים.

ובמנחת פתים סימן שמי"ה להגר"מ אריק זצ"ל העיר עליו מהגהות מרדכי סו"פ י"א דשבת שהביא דברי רבינו תם שהקשה על שיטת רש"י דבעינן ס"ר בוקעין כמו במדבר, דא"כ כהנים לויים וישראלים נמי ליבעי, ומוכח דזה גם רש"י מודה דלא בעינן.

ובשו"ת דברי יציב אורח חיים סימן קע"ב כתב דאין כ"כ ראייה מזה, דר"ת תמה רק דליבעי שלשתן, אבל דלא ליבעי כלל ישראל ולסגי בעכו"ם גרידא, אולי ס"ל לרש"י באמת דלא מהני ודו"ק.

ובשו"ת משנה שכיר אור"ח ס' ע"ז כתב ואני מצאתי ברש"י בהדיא דס"ל דבכלל ששים רבוא בוקעים הוי גם עכו"ם בכלל, ולא מכללא איתמר ורק בפירוש איתמר, דאמרינן בגמ' עירובין דף ו' ע"ב ואמר עולא הני אבולי דמחוזא אלמלא דלתותיהן ננעלות חייבין עליהם משום רשות הרבים, ופרש"י אבולי דמחוזא, שערי העיר מכוונים זה כנגד זה והיו בה ששים רבוא, עכ"ל, וקשה הרי אמרו בגמ' ברכות נ"ח אין אוכלסא בבבל, ואין אוכלסא פחות מס' רבוא כמבואר בברכות נ"ח ע"א שם, ואיך משכחת רה"ר בבבל, אבל באמת המעיין בברכות שם יראה דשם באוכלסא ישראל קמשתי, כמבואר בתחלת השמעתא, ת"ר הוואה אוכלסי ישראל אומר כו' עד זה ישי שיצא באוכלסא ונכנס באוכלוסא ודרש באוכלוסא, אמר עולא נקטינן אין אוכלסא בבבל, תנא אין אוכלסא פחותה מששים רבוא, יעיי"ש, הרי בבאיור דמאוכלסא ישראל קמייירי הגמרא שם, דמדסמך עולא דבריו להא דישי דנכנס ודרש באוכלסא א"כ בודאי דלאוכלסא ישראל דרש, וכן אמרו בפירוש בתחלת ההלכה אוכלסא ישראל, ועל זה אמר עולא דנקטינן דאין אוכלסא בבבל, היינו אוכלסא ישראל שיהיה ששים רבוא במקום אחד, אבל באמת ששים רבוא מעורב מישראל ועכו"ם שפיר יש שם בבבל, וזה אמת וברור ולק"מ על רש"י ז"ל, א"כ שפיר כתב דהאי דמחוזא מיירי בששים רבוא, והכונה עכו"ם בכלל, וא"כ בפירוש ברש"י דהוא אבי כל הפוסקים דרה"ר לא הוי בלי ששים רבוא, וכאן כתב בפירוש דמיירי בששים רבוא ועל כרחך מיירי דגם עכו"ם בכלל.

איך היה מותר למשה רבינו לשבור את הלוחות הרי עובר על איסור של לא תעשון כן לה' אלהיכם?

בפרשת ל"ד אשר שברת.

אינא בגמ' שבת פ"ז ע"מ א' משה רבינו שבר את הלוחות מדעת עצמו והסכים הקב"ה עמו, מאי דריש אמר ומה פסח שהוא אחד מתרי"ג מצוות, אמרה תורה שמות ייב וכל בן נכר לא יאכל בו, התורה כולה וישראל משומדים על אחת כמה וכמה, ומנלן **דהסכים הקדוש ברוך הוא על ידו**, שנאמר בפרשתו אשר שברת, ואמר ריש לקיש יישר כחך ששיברת, ופירש רש"י דלשון אשר שברת דריש.

יש להקשות: מהיכן רואים מהפסוק הנ"ל שהקב"ה אמר לו ישר כח, וכי בכל מקום שכתוב אשר הכוונה ישר כח, הא איכא אשר באורייתא דליכא למדרשא הכי ח"ו כגון את העגל אשר עשו וכיוצא בו, כך מקשה הריטב"א שבת פ"ז, וכן הרמב"ן ב"ב י"ד ע"מ ב'.

איכא כמה תרוצים:

א. סמוכין קא דריש משום דכתיב שברת ושמתם אלמא שברי לוחות חביבין לפני המקום, ואילו היתה שבריתן קשה לפניו לא היה אומר לשומם בארון שאין קטיגור נעשה סניגור, ומשום סמוכין דריש האי אשר לשון אשרי, כך תירץ בחידושי הרמב"ן מסכת בבא בתרא י"ד ע"מ ב'.

ב. נפקא לן מדכתיב ולכל היד החזקה דברים ל"ד עיי"ש ברש"י וכיון דנפקא לן דרשא מהתם אסמכוה הכא על אשר שברת יישר כחך ששברת, כך תירץ בחידושי הריטב"א שבת פ"ז ע"מ א'.

והנה התוספות שבת פ"ז ע"מ א' כתבו דק"ו של משה רבינו אין זה ק"ו גמור, דאם מומר אסור בפסח שהוא קרבן, מ"מ לא היה לו למנוע מליתן להם התורה ולהחזירם בתשובה.

ובמהרש"א יבמות סב עמוד א' הביא שבספר פנח רזי הקשה: מאי ק"ו הוא זה, אימא דיו לבא מן הדין להיות כנדון דאמרינן במשנה פסחים ס"א שחט למולין ולערלים כשר ה"נ הרי היו שבת לוי שלא טעו בעגל ועוד הא אמרינן אפי' עובד כוכבים ועוסק בתורה הרי הוא ככ"ג וי"ל דשחטו למולין ולערלים דבלב ערלים נמי לשמים משא"כ הכא, עיין כתב סופר בפרשתן מה שתייר.

ובספר חסידים סימן קל"ח הקשה איך יתכן למשה לשבר את הלוחות הכתובים באצבע אלהים, אלא לתקנת ישראל עשה אמר מוטב שאהיה חייב ואל יהיו כל ישראל חייבים, וכיון שחרה אפו לשם שמים הסכים עמו הקב"ה ואמר לו יישר כחך ששברת.

יש להקשות: איך שיבר משה את הלוחות, הרי חלה קדושה על הלוחות, ולא גרע מעצי הקדש, דאינא בגמ' פסחים מ"ח ע"מ א' שהשורפם לוקה, ואזהרתו מהפסוק לא תעשון כן, כך מקשה הרוקח בפרשתו, וכן בצפנת פנח.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה דאינא בפרקי דרבי אליעזר פרק מ"ה דהאזנות פרוה מהלוחות, לכן בטלה הקדושה מהן, כדין ספר תורה שנמחק דקיימ"ל גמי שבת קט"ז דאין בזה קדושה, וממילא הותר לו למשה לשברם, כך תירץ הרוקח בפרשתו, וכן בצפנת פנח בפרשתו.

אבל בצפנת פנח בפרשתו הקשה על תרוץ זה: דהרי מבואר בגמ' שבת קט"ז דבספר תורה שנמחק אין קדושה על הקלף שעליו נכתב, אך על הגליונות למעלה ולמטה יש קדושה.

ותירץ: דבלוחות לא נתקדשו הגליונות שהרי הכתב חקוק היה, עיין בספר הנפלא חבצלת השרון לידיד הגאון רבי מרדכי קרליבך שליט"א דברים נפלאים בענין זה.

ב. ע"פ מה דמבואר בגמ' מנחות צ"ט ע"ב ביטולה זוהי קיומה, וכך גם בענין הלוחות, שברית הלוחות היא קיום הלוחות, כך תירץ החותם יאיר סימן ט"ז.

מדוע מסיימים התורה במעשה של שברית הלוחות?

בפרשת וזאת הברכה בפסוק אחרון שמשתיים התורה כתוב ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה "לעיני כל ישראל".

כתב ברש"י לעיני כל ישראל, שנשאו לבו לשבור הלוחות **לעיניהם**, שנאמר דברים ט' י"ז ואשברם לעיניכם, והסכימה דעת הקדוש ברוך הוא לדעתו, שנאמר שמות ל"ד א' אשר שברת, יישר כחך ששברת.

יש להקשות: מדוע מסיימת התורה בדבר זה של שברית הלוחות.

ושמעתי פעם תרוץ נפלא: מהגאון המפורסם רבי נחום רוטשטיין שליט"א ראש ישיבת נזר התורה דהנה בגמ' מנחות צ"ט ילפינן מהא דמשה רבינו שבר את הלוחות דפעמים ביטולה של תורה היא קיומה, וברש"י שם והנה אחרי תורה שבכתב מגיע תורה שבעל פה דזה הויא חכמי התורה שבכל דור ודור, ורצה התורה להודיע ולחזק כוחם שצריך לשמוע בקולם לא רק כשהם אומרים דברים ישרים והגיונים אלא שאפילו הם אומרים לשבור את הלוחות נמי צריך לשמוע בקולם, ולפי זה אתי שפיר מדוע כתבה התורה דבר זה בפסוק אחרון כדי להודיע את כוונתם של תורה חכמי הדור דהיינו תורה שבעל פה.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברוקלין א' איך שייך פטור מעליה לרגל הרי כל אחד יש לו קרקע בא"י. בפסוק בפרשתנו ולא יחמד איש את ארצו, בגמ' בפסחים ה' א"ר אמי כל אדם שיש לו קרקע עולה לרגל ושאיין לו קרקע אינו עולה לרגל ולמדו כן מן הפסוק הזה ולא יחמד איש את ארצו, וצ"ע דיעויין במ"מ פ"ג משלחן ויחפיים ה"ז שכתבו הגאונים דלכן כותבים בהרשאות והקניתי לו ד' אמות אעפ"י שידוע שאין לו קרקע מפני שכל אדם יש לו חלק באר"י וא"כ בין דאין לך אדם שאין לו ד' אמות באר"י א"כ איך שייך שיהיה פטור מעליה לרגל.

ב' האם בקידוש ידים ורגלים נגעו ברגליים: ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם (ל ט"ו), ועיי' ברמב"ם פ"ה מביאת מקדש ה"טו שכתב כיצד מצות קידוש מניח ידו הימנית ע"ג רגלו הימנית וכו' ושוחה ומקדש, וצ"ע דהא הנוגע ברגלו הוי כנוגע במקומות המכוסים דצריך נטילה לתפילה וכו"ש לעבודה ואין מקדש ידיו ורגליו כאחת והא צריך נטילה אח"כ ולא מצינו דמצרכינן לטול ידיו אח"כ.

ג' האם משה היה מלך או נשיא? בקידושין דף ל"ג ע"ב אינא שכשנשיא עובר עומד לפניו מלוא עיניו שנאמר (הפסוק בפרשתינו) והיה כצאת משה אל האהל והביטו אחרי משה ופירש"י ומשה נשיא היה, וצ"ע ג' הא ראיות הרבה אינא דמשה מלך היה כדכתיב ויהיה בישורון מלך וכמפורש בגמ' שבעות דף ט"ז ע"א אין מוסיפין על עיר רק ע"י ב"ד של ע"א ומשה מלך היה עי"ש וא"כ היכי ילפינן מדיני כיבוד מלכות לדיני כיבוד נשיא.

ד' שריפת הפרה. שנינו בנבחים ק"א שהיו שורפים פרה אדומה במקום הבדוק לה, מפני שהוששים לעצמות מאנשי דור המבול, וצ"ע דהא קימ"ל דאין גוי מטמא באהל ולמאי נידוש.

ה' עשיית פרה אדומה בזמן הזה. הרמב"ם פ"ג מפרה אדומה ה"ד כתב שכלל ישראל עשו תשע פרות אדומות והעשירי תהיה עשויה על ידי המלך המשיח וצ"ע מנא ליה להרמב"ם שלא יעשו פרה אדומה לפני מלך המשיח הלא אין עיכוב לעשותה גם בזמן הזה.

ו' חידה. פרה אדומה כשירה – שאינה כשירה. כיצד פרה אדומה כשירה לגמרי וכעת אין בה שום פסול כלל לפי כל הלכות פרה אדומה ובכל זאת אינה כשירה לפרה אדומה היתכן?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תוכנה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תשרי הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידבק תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקט מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל mcir.s1000@gmail.com ולברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין שם וטלפון על התשובות. כמו"כ נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו. אנו תזריים ומבקשים, השולחים בכתב יד, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקט. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. –יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעוד"י לספר שייצא לאור בעתיד בל"ב.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח ניסן

מכתבים למערכת

מדוע גילה מרדכי לאחשוורוש שבגתן ותרש רוצים להרוג אותו

וכי מה איכפת ליה שיהרגו אותו

מה שהקשתם בשם המדרש מדוע סיפר מרדכי לאחשוורוש שבגתן ותרש רוצים להרוג אותו, וכי מה איכפת ליה שיהרגו את אחשוורוש, ועוד הרי עובדי כוכבים לא מעלין ולא מורידין, ותרצתם בחמשה אופנים.

הרה"ג שלמה בלום שליט"א ערך מח"ס הנפלא שואל כענין

יש לציין דהבני יששכר מאמרי חודש אדר מאמר ה' כתב וז"ל בזה יונח לך קושיא עצומה, איך השתדלו מרדכי ואסתר להציל את אחשוורוש, הלא קיימא לן העכו"ם לא מורידין ולא מעלין, אבל לפי מה שכתבתי יונח, אשר מרדכי הגיד ברוא דחכמתא לאסתר, שהוא הזמנת איזה נס דבר שאינו עולה עדיין על לב איש, וכן הקשה במאמרי חודשי כסליו טבת מאמר ד' אות ב', וכן בשו"ת בית שערים יור"ד סימן רכ"ט.

הרה"ג מתתיהו ישראל הורוויטץ שליט"א לייקוד מח"ס הנפלא איצרות חים

ראיתי בספר אוצר הפרפאות בשם האדמו"ר רא"מ מגור, שהיו מרדכי ואסתר יראים שכאשר יודע אחר כך שאסתר יהודיה היא ודאי יתלו בה האשמה ויאמרו שהיא זו שהרגה את המלך.

הרה"ג צבי אסטרייכר שליט"א ר"מ בבית"ד בעלזא ומח"ס הנפלא מעיני הנציח

הרב שמעון דייטש שליט"א הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס גם אני אודך יש לציין דבמדרש שמיאל תירץ בעוד אופן, דכיון שראה מרדכי שגילו לו ברוח הקודש מה שבגתן ותרש רוצים לעשות, ולשיטת בגמ' ששמע ממש הבין שלכן עשה הקב"ה כך כדי שילך לגלות לאחשוורוש.

הרב אליהו דרבקין שליט"א מודיעין עלית

נראה לציין מה ששמעתי פעם לתרץ, דחוקי המלכות שם היה שכשהמלך נהרג, הורגין גם את המלכה, ואיני יודע מקור לזה, אבל אם זה נכון מיושב שפיר, שהצלת נפשה של אסתר היתה תלויה בזה.

הרה"ג שאול מרגליות שליט"א מודיעין עלית

שמעתי תירוץ מהגר"י זילברשטיין שליט"א דמה שכתוב דגוי לא מעלין ולא מורדין הני מילי בסתם גוי, אבל במלך שאם ימות לא יהיה משטר וסדר מותר לעלותו וכמו שכתוב באבות פרק ג' משנה ב' הוויא מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו.

איך היה מותר למרדכי לקחת את בית המן

הרי יש מצוה של מחיית עמלק גם על נכסי עמלק

מה שהקשתם במחור פני מעיני אשר איך היה מותר למרדכי לקחת את בית המן הרי יש מצוה של מחיית עמלק גם על נכסי עמלק.

הגאון רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

נראה לתרץ, כיון שהמן היה עבד של מרדכי, אי"כ מה שקנה עבד קנה רבו, וזה היה שייך למרדכי לכן ליכא איסור.

מדוע עשה המן עץ גבוה חמישים אמה הרי למעלה מעשרים אמה לא שלטא בה עינא

מה שהקשתם בשם האחרונים על הא דאיתא במגילת אסתר ה' י"ד ותאמר לו ורש אשתו וכל אהבו יעשו עץ גבוה חמישים אמה וכו' דיש להקשות מדוע עשה המן עץ גבוה כל כך כדי לתלות את מרדכי, וליכא דמימר שעשה גבוה שרצה שכולם יראו את מרדכי תלוי למען ישמעו ויראו, הרי איתא בגמ' עירובין ג' ע"ג א' דלמעלה מעשרים אמה לא שלטא בה עינא, אי"כ לא הרויח מזה כלום דלא ראו, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת

הרה"ג יצחק קדמון שליט"א שעלבים

נראה לתרץ, דזה ודאי מי שרצה להגביה עיניו ולראות יכול לראות אפילו למעלה מעשרים אמה, וכאן כיון דכל אחד ישמע שנתלה ודאי ירצה להסתכל ולראות ואז יכול לראות, משא"כ בעירוב כשהולך ברחוב למה ירצה להסתכל על העירוב אם הוא למעלה מעשרים אמה.

הגאון רבי יהושע השיל פאדווא שליט"א מנטשהר

נראה לתרץ, דרק קרובין אינם יכולים לראות דבר גבוה, אבל הרחוקים יכולים לראות, וכן ע"י אמלתרא אפשר לראות למרחוק כמבואר בגמ' עירובין ג' ע"ג א' לפי הג"ל אתי שפיר.

הרב יהושע מתתיהו קעמני שליט"א ירושלים

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בגמ' עירובין ג' דכשיש ציורים רואים אפילו למעלה מעשרים אמה לפי הג"ל אתי שפיר.

הרה"ג משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

נראה לציין דבספר אורה זו תורה תירץ שהעץ היה אמנם גבוה חמישים אמה, אך יתכן שחבל התליה השתלשל למטה מעשרים.

הרה"ג יהושע רייזמן שליט"א קרית בעלזא בית שמש

יש לציין דבפירוש הגר"א כתב דלכן עשה עץ גבוה חמישים אמה, שיוכל להראות למלך מרחוק, וזה היה סיבה מאת ה' שיוכל הרבונה להראות לאחשוורוש לתלות את המן.

הרה"ג יואל אברהם מושקוביץ שליט"א ירושלים כולל סאטמאר

יש לציין דבמהר"ל מתרץ דיעצו לו לעשות עץ חמישים אמה, להודיע לכל שמעלת מרדכי היה שהיה שר חמישים ועם כל זה נתלה, ובוזה יהיה חשיבות להמן דביכולתו להרוג אף אדם חשוב כמרדכי.

איך היה מותר למרדכי להסתפר ע"י המן הרי יש איסור להסתפר ע"י גוי

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' שמרדכי הסתפר ע"י המן, דיש להקשות איך היה מותר למרדכי להסתפר מהמן, הרי איתא במשנה ע"ז כ"ז אין מסתפרין מהעכו"ם דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים, ברה"ר מותר, אבל לא בינו לבינו, אי"כ איך היה מותר למרדכי לעבור על זה, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג יוסף קרביץ שליט"א מודיעין עלית

הרה"ג יוסף דייטש שליט"א בני ברק

נראה לתרץ, ע"פ מה דמבואר בגמ' שהמן היה העבד של מרדכי, אי"כ ליכא איסורא, דרק ע"י נכרי אסור להסתפר, אבל ע"י עבדו מותר לפי הג"ל אתי שפיר.

הרב שלמה שטיינברג שליט"א בית שמש

נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בפוסקים דע"י מראה מותר להסתפר ע"י עכו"ם, לפי הג"ל אתי שפיר משם דמרדכי הסתפר ע"י מראה.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
 לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
 לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
 מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרה"ג מרדכי צבי לאקס שליט"א ירושלים
 לרגל יומא דהולוא רבה של
 הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע
 בעל הנועם אלימלך
 החל בכ"א אדר ת.נ.צ.ב.ה.
 יהא רעוא שבזכותו של בעל ההילולא
 יתברך בכל מילי דמיטב

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרב אלישע פלדמן שליט"א ירושלים
 לרגל יומא דהולוא רבה של
 הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע
 בעל הנועם אלימלך
 החל בכ"א אדר ת.נ.צ.ב.ה.
 יהא רעוא שבזכותו של בעל ההילולא
 יתברך בכל מילי דמיטב

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרה"ג יחזקאל סלמון שליט"א ירושלים
 לרגל יומא דהולוא רבה של
 הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע
 בעל הנועם אלימלך
 החל בכ"א אדר ת.נ.צ.ב.ה.
 יהא רעוא שבזכותו של בעל ההילולא
 יתברך בכל מילי דמיטב